

FFURFLEN ASESU EFFAITH AR Y GYMRAEG

Diben y ffurflen Asesu Effaith ar y Gymraeg yw galluogi Cyngor Rhondda Cynon Taf i ystyried egwyddorion a gofynion [Rheoliadau Safonau'r Gymraeg \(Rhif 1\) 2015](#) er mwyn cydymffurfio â [Mesur y Gymraeg \(Cymru\) 2011](#).

Cam 1 - Casglu Gwybodaeth	
NODWCH: Wrth i chi gwblhau'r ffurflen yma, bydd gofyn i chi roi tystiolaeth i gefnogi eich barn . Gweler Canllawiau Asesu Effaith ar y Gymraeg i gael rhagor o wybodaeth am ffynonellau data.	
Enw'r Cynnig:	PREMIYMAU TRETH Y CYNGOR
Adran	Refeniw a Budd-daliadau:
Cyfarwyddwr Gwasanaeth	Ian Traylor
Swyddog sy'n cwblhau'r Asesiad Effaith ar y Gymraeg	Matthew Phillips
E-bost	Matthew.D.Phillips@rctcbc.gov.uk
Ffôn	
Disgrifiad cryno	Y cynnig yw cynyddu lefel premiwm Treth y Cyngor sydd i'w dalu yn ychwanegol at lefel arferol Treth y Cyngor gan berchnogion eiddo a gaiff ei ddosbarthu'n wag ers amser maith (a chynigir cynnal premiwm Treth y Cyngor ar gyfer ail gartrefi ar y lefel bresennol). Mae modd bwrw golwg ar fanylion llawn y cynnig yn adroddiad y Cabinet isod: https://rctcbc.moderngov.co.uk/ieListDocuments.aspx?CIId=132&MIId=50005056&Ver=4&LLL=1
Dyddiad	10 Gorffennaf 2024

Nodwch ar bwy mae'r cynnig yma'n effeithio? (Defnyddwyr Gwasanaethau, Gweithwyr, y Gymuned Ehangach)	Bydd y cynnig yn effeithio ar berchnogion eiddo gwag hirdymor. Bydd y cynnig yn cael effaith gadarnhaol ar gymunedau lleol ehangach.
Beth yw nodau'r polisi, a sut mae'r rhain yn berthnasol i'r Gymraeg?	Mae'r cynnig yn rhan o ystod o ymyriadau a fwriedir i ddod ag eiddo gwag yn ôl i ddefnydd ac felly gallai hyn o bosibl ddarparu rhagor o opsiynau tai i bawb, yn enwedig pobl iau a allai fel arall ei chael hi'n anodd canfod a sicrhau llety addas. Nid yw'r cynnig yn ymwneud â'r Gymraeg.
Pwy fydd yn elwa? / Oes modd i'r polisi effeithio ar grwpiau Cymraeg? Os felly, rhestrwch nhw yma.	Ni fydd unrhyw fudd nac effaith uniongyrchol ar unrhyw grwpiau iaith Gymraeg.
Proffil ieithyddol cyfredol yr ardal(oedd) ddaearyddol dan sylw	Ddim yn hysbys
Data neu ymchwil perthnasol arall	Ddim yn briodol

Cam 2 – Asesu Effaith

Yn yr adran yma, mae angen i chi ystyried yr effaith, y dystiolaeth ac unrhyw gamau rydych chi'n eu cymryd i wella. Mae hyn er mwyn sicrhau nad yw'r cyfleoedd i bobl sy'n dewis byw eu bywydau trwy gyfrwng y Gymraeg ac sy'n dymuno manteisio ar wasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg yn israddol i'r hyn a gaiff ei gynnis i'r rhai sy'n dewis gwneud hynny yn Saesneg, a hynny'n unol â gofynion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Sylwch fod asesiad effaith ar wahân ar gyfer cydraddoldeb a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol y mae'n rhaid eu cwblhau hefyd ar gyfer cynigion polisi.

Cofiwch y gallai effeithiau cadarnhaol i rai grwpiau fod yn niweidiol i eraill – hyd yn oed ymhlith grwpiau Cymraeg. Ystyriwch yr effeithiau ar wahanol grwpiau. Er enghraifft, mae'n bosibl bod cynnis o fudd i ddysgwyr Cymraeg, ond nid i siaradwyr Cymraeg.

Mae Asesiadau blaenorol o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg i'w gweld ar Inform trwy glicio [yma](#).

A fydd y cam gweithredu arfaethedig yn effeithio ar unrhyw un neu bob un o'r canlynol?

	A fydd y cynnis yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Disgrifiwch pam y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol / negyddol neu niwtral ar y Gymraeg.	Pa dystiolaeth sydd gyda chi i ategu'r farn yma?	Pa gam(au) mae modd eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg e.e. staff, trigolion ac ymwelwyr	Effaith niwtral	Ni ragwelir y bydd y polisi yn cael unrhyw effaith sylweddol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg nad ydyn nhw'n bodoli eisoes.	Mae'r Asesiad o'r Farchnad Dai Leol, y Strategaeth Tai Gwag a'r Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai yn cyd-fynd yn agos â'r newid polisi arfaethedig ac yn nodi effeithiau cadarnhaol o ran y Gymraeg:	Bydd hyn yn cael ei drafod ymhellach yn rhan o adborth a gaiff ei dderbyn drwy'r ymarfer ymgynghori cyhoeddus (yn amodol ar y Cabinet yn cytuno i gychwyn ymgynghoriad).

Ystyried hawliau siaradwyr a dysgwyr Cymraeg i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ddelio â'r Cyngor ac i staff ddefnyddio'r Gymraeg yn y Gwaith.			• Aseiad y Cyngor o'r Farchnad Dai Leol 2023-2028 https://rctcbc.moderngov.co.uk/ieListDocuments.aspx?CId=132&MId=50004671&Ver=4&LLL=1 • Strategaeth Cartrefi Gwag 2022-2025 – https://rctcbc.moderngov.co.uk/ieListDocuments.aspx?CId=132&MId=50004409&Ver=4&LLL=1 • Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai 2022-26 - https://rctcbc.moderngov.co.uk/ieListDocuments.aspx?CId=132&MId=50004170&Ver=4&LLL=1 Yn ogystal â hyn, ni nododd yr ymgynghoriad cyhoeddus blaenorol a gafodd ei gynnal ar gyflwyno premiymau Treth y Cyngor unrhyw effeithiau ar y Gymraeg. Bydd hyn yn cael ei drafod ymhellach yn rhan o ymarfer ymgynghori newydd ar Bremiymau Treth y Cyngor, fel y nodwyd yn gynharach (yn	

amodol ar y Cabinet yn cytuno i gychwyn ymgynghoriad).

Cam 2 – Asesu Effaith

A fydd y cam gweithredu arfaethedig yn effeithio ar unrhyw un neu bob un o'r canlynol?

	A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Disgrifiwch pam y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol / negyddol neu niwtral ar y Gymraeg.	Pa dystiolaeth sydd gyda chi i ategu'r farn yma?	Pa gam(au) mae modd eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Niferoedd a / neu ganrannau'r siaradwyr Cymraeg e.e. Cyfleoedd Addysg / Astudio Cyfrwng Cymraeg. Cysylltiadau â Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru / Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd Cyngor Rhondda Cynon Taf	Cadarnhaol	Mae'n bosibl y bydd argaeledd mwy o dai yn rhoi'r potensial i ragor o siaradwyr Cymraeg symud i'r Fwrdeistref Sirol.	Gweler uchod	Gweler uchod
Cyfleoedd i hyrwyddo'r Gymraeg e.e. statws, defnyddio Gwasanaethau Cymraeg, defnyddio'r Gymraeg yn rhan o fywyd beunyddiol yn y gwaith ac yn y gymuned	Cadarnhaol	Mae'n bosibl y bydd argaeledd mwy o dai yn rhoi'r potensial i ragor o siaradwyr Cymraeg symud i'r Fwrdeistref Sirol.	Gweler uchod	Gweler uchod

Mynd ati'n weithredol i annog a hyrwyddo defnydd o'n gwasanaethau Cymraeg i weld cynnydd yn y galw dros amser.				

Cam 2 – Asesu Effaith

A fydd y cam gweithredu arfaethedig yn effeithio ar unrhyw un neu bob un o'r canlynol?

	A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral?	Disgrifiwch pam y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol / negyddol neu niwtral ar y Gymraeg.	Pa dystiolaeth sydd gyda chi i ategu'r farn yma?	Pa gam(au) mae modd eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Cydymffurfio â Safonau Cymraeg Statudol y Cyngor e.e. cynyddu neu leihau gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg. Ystyried hawliau siaradwyr Cymraeg i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ddelio â'r Cyngor ac i staff ddefnyddio'r Gymraeg yn y Gwaith.	Effaith niwtral	Ni ragwelir y bydd y polisi yn cael unrhyw effaith sylweddol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg nad ydyn nhw'n bodoli eisoes.	Gweler uchod	Gweler uchod
Peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Effaith niwtral	Mae'n bosibl y bydd argaeledd mwy o dai yn rhoi'r potensial i ragor o siaradwyr Cymraeg symud i'r Fwrdeistref Sirol.	Gweler uchod	Gweler uchod

Cam 3 – Gwella'r cynnig

Ar ôl rhestru camau gweithredu yn adran 2 a allai liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol – nodwch isod pa rai y byddwch chi'n eu cynnwys yn y cynnig polisi a phwy fydd yn gyfrifol amdany'n nhw.

Ystyriwch hefyd a yw'r cynnig yn angenrheidiol? A fyddai modd bodloni'r galw heb unrhyw ddatblygiadau newydd? A ellid defnyddio darpariaeth bresennol arall? Ble ddylai'r datblygiad bod?

Beth ydych chi'n mynd i'w wneud?	Pryd ydych chi'n mynd i'w wneud?	Pwy sy'n gyfrifol?
Ni nododd yr ymgynghoriad cyhoeddus blaenorol a gafodd ei gynnal ar gyflwyno premiymau Treth y Cyngor unrhyw effeithiau ar y Gymraeg. Bydd hyn yn cael ei drafod ymhellach yn rhan o ymarfer ymgynghori newydd ar Bremiymau Treth y Cyngor, fel y nodwyd yn gynharach (yn amodol ar y Cabinet yn cytuno i gychwyn ymgynghoriad).		
Os yw ffyrdd o leihau'r effaith wedi cael eu nodi ond does dim modd eu rhoi ar waith, esboniwch pam. Rhwch ddigon o fanylion am ddata neu ymchwil sydd wedi arwain at eich rhesymu.		
Beth gafodd ei nodi?	Pam nad yw'n bosibl?	
Gweler uchod		

Cam 4 – Adolygu

Ar gyfer pob cynnig polisi, p'un a yw'n Benderfyniad Allweddol Arwyddocaol ai peidio, mae'n ofynnol ichi anfon yr asesiad yma ymlaen at yr Uned Gwasanaethau Cymraeg – Swyddoglaith@rctcbc.gov.uk a'r garfan Ymgynghori ac Ymgysylltu – ymgynghoriad@rctcbc.gov.uk yn y lle cyntaf i gael rhywfaint o arweiniad ac adborth cychwynnol.

Yn rhan o'r Broses Asesu Effaith ar y Gymraeg, Cydraddoldeb a Dyletswydd Economaidd Gymdeithasol, dylai pob cynnig sy'n diwallu'r diffiniad o Benderfyniad Allweddol Arwyddocaol gael eu cyflwyno gerbron y Panel Adolygu Swyddogion. Mae swyddogion o bob rhan o Wasanaethau'r Cyngor yn rhan o'r panel yma ac mae'n gweithredu fel ffrind beirniadol cyn i'ch adroddiad gael ei gwblhau a'i gyhoeddi ar gyfer cymeradwyaeth gan y Cabinet / Uwch Reolwyr y Cyngor.

Os yw'r cynnig yma'n cael ei ystyried yn Benderfyniad Allweddol Strategol, anfonwch eich asesiad effaith sydd wedi'i gwblhau (Camau 1>6), ynghyd â chynnig/adroddiad polisi a'r adroddiad ymgynghori i'r cyfeiriad e-bost BusnesyCyngor@rctcbc.gov.uk fel bod modd trefnu Panel Adolygu i drafod eich cynnig. [Darllenwch ein dogfen ganllaw](#) i gael rhagor o wybodaeth am beth yw Penderfyniad Allweddol Sylweddol.

Mae'n bwysig cadw cofnod o'r broses yma fel y gallwn ddangos sut rydyn ni wedi ystyried ac ymgorffori ystyriaethau cynaliadwy o ran y Gymraeg lle bynnag y bo modd. Sicrhewch eich bod chi'n diweddarau'r adrannau perthnasol isod ar y cyd â'r adrannau perthnasol.

Yn amodol ar y Cabinet yn cytuno i gychwyn ymgynghoriad ar gynigion Premiwm Treth y Cyngor a nodwyd yn gynharach, bydd yr adborth o'r ymgynghoriad yn cael ei ystyried a bydd yr Asesiad Effaith yn cael ei ddiweddarau a'i adolygu fel y bo'n briodol, fel y nodir isod.

Sylwadau'r Uned Gwasanaethau Cymraeg	Dyddiad Ystyried y Cynnig	Disgrifiad byr o unrhyw welliannau a wnaed yn dilyn adborth gan yr Uned Gwasanaethau Cymraeg
Sylwadau Swyddogion y Panel Adolygu	Dyddiad Ystyried y Cynnig	Disgrifiad byr o unrhyw newidiadau a wnaed yn dilyn ystyriaethau gan Swyddogion y Panel Adolygu

Sylwadau'r Ymgynghoriad	Dyddiad Ystyried y Cynnig	Disgrifiad byr o unrhyw welliannau a wnaed yn dilyn yr ymgynghoriad

Cam 5 – Monitro, Gwerthuso ac Adolygu

Sut byddwch chi'n monitro effaith ac effeithiolrwydd y cynnig, a gyda phwy?

Ni fydd unrhyw fudd nac effaith uniongyrchol ar unrhyw grwpiau iaith Gymraeg.

Cam 6 – Crynodeb o'r Effeithiau gan y Cynnig

Darparwch grynodedeb o'r asesiad effaith isod. Yn y crynodeb, rhaid cynnwys rhai o'r prif effeithiau cadarnhaol a negyddol ynghyd â throsolwg o'r camau gweithredu ers yr asesiad effaith a gafodd eu cymryd i gyfrannu at effeithiau mwy cadarnhaol yn well. Dylai'r crynodeb yma gael ei gynnwys yn adran Ystyriaethau o'r Gymraeg yn nhempel adroddiad Uwch Reolwyr y Cyngor/y Cabinet. Dydy hi ddim yn addas ysgrifennu 'gweler yr adroddiad llawn yn Atodiad x' yn unig yng nghorff yr adroddiad. Rhaid cyhoeddi'r asesiad effaith ochr yn ochr â'r adroddiad.

Cwblhawyd Asesiad Effaith ar y Gymraeg ac mae'r prif ganfyddiadau fel a ganlyn:

Nid oes unrhyw dystiolaeth i awgrymu bod y newid polisi arfaethedig yma yn cael unrhyw effaith mewn perthynas â'r Gymraeg.

Cam 7 – Cymeradwyo

Enw'r Swyddog sy'n cwblhau'r Asesiad Effaith ar y Gymraeg	Matthew Phillips	Enw'r Cyfarwyddwr Gwasanaeth:	Ian Traylor
Swydd	Pennaeth Gwasanaeth	Rydw i'n argymhell bod y cynnig:	Yn cael ei roi ar waith (yn amodol ar ystyried adborth a dderbyniwyd o'r ymarfer

		(tynnwch sylw at y penderfyniad)	ymgyngori cyhoeddus arfaethedig a threfniadau adolygu)
Llofnod		Llofnod y Cyfarwyddwr Gwasanaeth	
Dyddiad	10 Gorffennaf 2024	Dyddiad	